

ISSAI 10

Starptautiskās Augstāko revīzijas iestāžu organizācijas ISSAI standartus izdevusi Starptautiskā Augstāko revīzijas iestāžu organizācija INTOSAI. Plašākai informācijai apmeklējiet interneta vietni www.issai.org

Mehiko deklarācija par Augstāko revīzijas iestāžu neatkarību

INTOSAI

INTOSAI Professional Standards Committee

Profesionālo standartu komiteja
Rigsrevisionen (Dānijas Karalistes augstākā revīzijas iestāde)
St. Kongensgade 45
DK-1022 Copenhagen K
DĀNIJA
www.issai.org

INTOSAI Ģenerālsēkretariāts - RECHNUNGSHOF
(Austrijas revīzijas palāta)
DAMPFSCHIFFSTRASSE 2
A-1033 VĪNE,
AUSTRIJA

Tālr.: ++43 (1) 711 71 • Fakss: ++43 (1) 718 69

E-PASTS: intosai@rechnungshof.gv.at;
WORLD WIDE WEB: <http://www.intosai.org>

Mehiko deklarācija par Augstāko revīzijas iestāžu neatkarību

Preambula

No Starptautiskās Augstāko revīzijas iestāžu organizācijas (INTOSAI) XIX kongresa tikšanās Mehiko:

Tā kā pienācīga un produktīva publisko līdzekļu un resursu izmantošana ir viens no būtiskākajiem priekšnoteikumiem atbilstoši publisko finanšu pārvaldībai un atbildīgo iestāžu pieņemto lēmumu efektivitātei.

Tā kā Limas deklarācija par finanšu kontroles vadlīnijām (Limas deklarācija) nosaka, ka Augstākās revīzijas iestādes (ARI) var izpildīt savus uzdevumus tikai tad, ja tās ir neatkarīgas no revidējamās vienības un pasargātas no ārējās ietekmes.

Tā kā šī mērķa sasniegšanai veselīgas demokrātijas apstākļos ir nepieciešams, lai katrā valstī darbotos ARI, kuras neatkarību garantē likums.

Tā kā Limas deklarācija atzīst, ka valsts institūcijas nevar būt pilnīgi neatkarīgas, tā norāda, ka ARI ir jāpiemīt funkcionālai un organizatoriskai neatkarībai, kas nepieciešama tām piešķirto pilnvaru īstenošanai.

Tā kā ARI ar neatkarības principa piemērošanu var iegūt neatkarību, izmantojot dažādas metodes un veicot dažādus aizsargpasākumus.

Tā kā šajā dokumentā iekļautie piemērošanas noteikumi palīdz izprast principus un tiek uzskatīti par paraugu neatkarīgai ARI. Ir konstatēts, ka neviena ARI pašlaik neatbilst šiem piemērošanas noteikumiem, un tādēļ saistītajās pamatnostādnēs tiek piedāvāti citi labās prakses piemēri neatkarības iegūšanai.

TIEK NOLEMTS:

Pieņemt, publicēt un izplatīt dokumentu ar nosaukumu "Mehiko deklarācija par neatkarību"

Vispārējie noteikumi

Augstākās revīzijas iestādes parasti atzīst astoņus pamatprincipus, kuri izriet no Limas deklarācijas un XVII INTOSAI kongresā (Seulā, Korejā) pieņemtajiem lēmumiem, kas ir galvenās prasības pienācīgu revīziju veikšanai publiskajā sektorā.

1. princips

Atbilstoša un efektīva konstitucionāla/likumīga/tiesiska regulējuma un faktisku šī regulējuma piemērošanas noteikumu spēkā esamība

Ir nepieciešams ieviest normatīvos aktus, kas detalizēti nosaka ARI neatkarības apmēru.

2. princips

ARI vadītāju un locekļu (koleģiālu iestāžu gadījumā) neatkarība, tostarp to īpašumu drošība un tiesiskā imunitāte parastas pienākumu pildīšanas gaitā

Piemērojamie tiesību akti nosaka apstākļus ARI vadītāju un koleģiālo iestāžu locekļu iecelšanai amatā, atkārtotai iecelšanai amatā, nodarbinātībai, atcelšanai no amata un aiziešanai pensijā, kas

- tiek iecelti amatā, atkārtoti iecelti amatā vai atcelti no amata procesā, kas nodrošina to neatkarību no izpildvaras (skatīt ISSAI-11 Vadlīnijas un labā prakse, kas saistīta ar ARI neatkarību);
- tiek iecelti amatā uz pietiekami ilgu un noteiktu termiņu, lai viņi varētu realizēt savas pilnvaras, nebaidoties no atriebības;
- var izmantot imunitāti pret lietas ierosināšanu sakarā ar kādu agrāku vai pašreizēju darbību, kas veikta parastas pienākumu veikšanas laikā, atkarībā no situācijas.

3. princips

Pietiekami plašas pilnvaras un pilna rīcības brīvība, īstenojot ARI funkcijas

ARI ir jābūt pilnvarotām veikt revīziju šādos jautājumos:

- saņēmēja vai labuma guvēja rīcība ar publiskajiem līdzekļiem, resursiem vai aktīviem neatkarīgi no viņu tiesiskā rakstura;
- valdībai vai valsts iestādēm pienākošos ieņēmumu iekasēšana;
- valdības vai valsts iestāžu grāmatvedības uzskaites tiesiskums un sistemātiskums;
- finanšu vadības un ziņošanas kvalitāte;
- valdības vai valsts iestāžu darbības ekonomiskums, produktivitāte un efektivitāte.

ARI neveic valdības vai valsts iestāžu politikas revīziju, bet veic tikai politikas ieviešanas revīziju, izņemot īpašos, normatīvajos aktos noteiktos gadījumos.

Ievērojot spēkā esošos likumdevēja normatīvos aktus, kas attiecas uz ARI, tās nav pakļautas likumdevēja vai izpildvaras norādījumiem vai kontrolei šādos jautājumos:

- revīzijas tēmu izvēle;
- revīzijas plānošana, pierādījumu iegūšana, ziņošana un ieteikumu ieviešanas uzraudzība;
- biroja organizēšana un vadīšana;
- lēmumu piemērošana, ja sankciju uzlikšana ietilpst pilnvaru īstenošanas procesā.

ARI nedrīkst iesaistīties vai jebkādā veidā radīt priekšstatu par iesaistīšanos to revidējamu vienību vadībā.

ARI jānodrošina, lai to darbinieki neizveidotu pārāk ciešas attiecības ar revidējamajām vienībām, lai saglabātu objektivitāti, un to rīcība izskatītos objektīva.

ARI ir tiesības brīvi lemt jautājumos par savu pienākumu veikšanu, tām ir pienākums sadarboties ar valdībām vai valsts iestādēm, kas cenšas uzlabot publisko līdzekļu izlietošanu un pārvaldību.

ARI ir pienākums izmantot atbilstošus darba un revīzijas standartus, kā arī ētikas kodeksu balstoties uz INTOSAI, Starptautiskās Grāmatvežu federācijas vai citas atzītas standartu izveides iestādes oficiālajiem dokumentiem.

ARI ir pienākums iesniegt ikgadējo darbības atskaiti likumdevējam un citām valsts iestādēm atbilstoši Satversmei, nolikumiem vai normatīvajiem aktiem, kas attiecīgi jādara pieejama arī sabiedrībai.

4. princips

Neierobežota piekļuve informācijai

ARI ir jābūt atbilstošām pilnvarām, lai iegūtu savlaicīgu, neierobežotu, tiešu un brīvu pieeju visiem nepieciešamajiem dokumentiem un informācijai, lai pienācīgi veiktu savus amata pienākumus.

5. princips

Tiesības un pienākums ziņot par veikto darbu

ARI nedrīkst būt pakļautas ierobežojumiem attiecībā uz ziņošanu par revīzijas darba rezultātiem. Likumā ir jānosaka to pienākums vismaz reizi gadā ziņot par veiktā revīzijas darba rezultātiem.

6. princips

Tiesības lemt par revīzijas ziņojumu saturu un laiku, kā arī publicēt un izplatīt tos

ARI ir tiesības lemt par savu revīzijas ziņojumu saturu.

ARI ir tiesības savos revīzijas ziņojumos veikt novērojumus un sniegt ieteikumus, vajadzības gadījumā ņemot vērā revidējamās vienības viedokli.

Normatīvie akti nosaka minimālās prasības ARI ziņošanai par revīzijas rezultātiem un vajadzības gadījumā arī konkrētus jautājumus, par ko ir nepieciešams oficiāls revīzijas atzinums vai sertifikāts.

ARI ir tiesības izlemt par revīzijas ziņojumu sagatavošanas laiku, izņemot gadījumus, kad normatīvajos aktos ir noteiktas konkrētas prasības attiecībā uz ziņošanu.

ARI var pildīt konkrētas likumdevēja, tā komisijas vai valdības prasības attiecībā uz izmeklēšanu vai revīziju.

ARI ir tiesības brīvi publicēt un izplatīt savus ziņojumus, pēc to oficiālas iesniegšanas vai nodošanas attiecīgajai iestādei saskaņā ar normatīvo aktu prasībām.

7. princips

Efektīvu ieviešanas uzraudzības mehānismu spēkā esamība attiecībā uz ARI ieteikumiem

ARI iesniedz savus revīzijas ziņojumus likumdevējam, tā komisijai vai revidējamās vienības vadībai izskatīšanai un pārraudzībai par uzlabojumu veikšanu attiecībā uz konkrētiem ieteikumiem.

ARI ievieš savu iekšējo ieteikumu ieviešanas uzraudzības sistēmu, lai nodrošinātu, ka revidējamās vienības pienācīgi ievēro to, likumdevēja, tā komisijas vai revidējamās vienības vadības novērojumus un ieteikumus.

ARI iesniedz ieteikumu ieviešanas uzraudzības ziņojumus likumdevējam, tā komisijai vai revidējamās vienības vadībai izlemšanai un konkrētu pasākumu veikšanai, pat tajos gadījumos, ja ARI ir savas likumā noteiktās pilnvaras veikt ieteikumu ieviešanas uzraudzību un uzlikt sankcijas.

8. princips

Finansiālā un vadības/administratīvā autonomija un atbilstošu cilvēkresursu, materiālo un finanšu līdzekļu pieejamība

ARI jābūt pieejamiem atbilstoši nepieciešamajiem cilvēkresursiem, materiāliem un finanšu līdzekļiem - izpildvara nedrīkst kontrolēt vai vadīt piekļuvi šiem resursiem. ARI pašas pārvalda savu budžetu un to atbilstoši sadala.

Likumdevējs vai kāda no tā komisijām ir atbildīga par ARI nodrošināšanu ar nepieciešamajiem resursiem to pilnvaru pildīšanai.

ARI ir tiesības tieši vērsties pie likumdevēja, ja nodrošinātie resursi nav pietiekami to pilnvaru pildīšanai.

Starptautiskās Augstāko revīzijas iestāžu organizācijas ISSAI standartu tulkošanu latviešu valodā un standartu aktuālo versiju uzturēšanu nodrošina

**Latvijas Republikas
Valsts kontrole**

Skanstes iela 50,
Rīga, LV 1013
tālrunis: 67017500
fakss: 67017673
e-pasts: lrvk@lrvk.gov.lv